

Naantalin Opiston - perustamisnimeltään Naantalin Työväenopisto 40 vuotta

Naantalin Työväenopiston perustaminen tapahtui suhteellisen myöhään vasta 1968.

Ensimmäinen työväenopisto Suomessa oli aloittanut toimintansa jo 1899 Tampereella ja sitäkin ennen työväenopetusta oli harjoitettu ainakin Helsingissä kansanvalitusseuran ja Työväenyhdistyksen toimesta. Työväen opistojen juuret näyttävät liittyvän kulturellin eli työväenliikkeen wrightiläiseen vaiheeseen. Naantalissakin tämä vaihe oli alkanut jo 1894, mutta vähäiseltä voimaltaan ja vaikutukseltaan se ei tietenkään ollut kykeneväinen eikä ehkä halukaskaan järjestyneeseen opetukseen.

Oulun työväenopiston(kolmas Suomessa) ensimmäinen ohjesääntö hyväksyttiin 1908. Sen mukaan opiston tarkoituksiksi ilmoitettiin "luentosarjoilla, esitelmillä ja keskusteluilla sekä käytännöllisellä opetuksella levittää yleistä valistusta ja herättää tiedonhalua ja harrastusta yhteiskunnallisten ja taloudellisten kysymysten tuntemiseen kunnan jäsenissä yleensä sekä erittäin sen työväestössä".

Nykyään toiminta-ajatus on varsin pitkälle sama kuin alussa. Ehkä kuitenkin ylhäältä tapahtuva valistaminen on jäänyt vähemmälle. Opistot järjestävät sellaista ohjelmaa, joka kiinnostaa kansalaisia ja jota he haluavat. Tämä tottumuksien muuttuminen on selvästi muuttamassa myös ohjelmia, joissa elämyksellinen puoli tiedollisen ja taidollisen rinnalla vahvistuu. (lainaus Oulu opiston historiasta)

Naantali teollistuu myöhään ja vaurastuu...

Naantalin ja Naantalin maalaiskunnan yhdistäminen vuonna 1963 tuli mahdolliseksi Naantalin teollisuuslaitosten erityisesti Nesteen tänne tulon seurauksena. Köyhä Naantali ei aikaisemmin ollut maalaiskunnalle kelvannut, nyt tilanne oli muuttunut ja Naantali oli houkutteleva suurine satama ja yritysverotuloineen.

Suurten teollisuuslaitosten työväestä osa, mutta vain osa, muutti Naantaliin, koska esim. Nesteen väkeä tarkoituksella ohjattiin Raisioon.

Uuden suuremman Naantalin poliittisessa kulttuurissa tapahtui tuolloin muutos. Naantali sai yllättäen vasemmistoenemmistön muutamaksi vuodeksi, ja kuten arvata saattaa yllä selostettuun historiaan viitaten, oli tästä seurauksena myös työväenopistoidean esille nouseminen.

Viljo Veikko Laaksonen oli aloitteen tekijä

Naantalin valtuustossa oli TPSL:n edustajana **Viljo Laaksonen**. Laaksonen oli kokenut kunnallismies. Hän oli toiminut mm:ssa Loimaan kaupunginvaltuuston puheenjohtajana. Hän oli aktiivinen kansalaisjärjestöissä ja kansan sivistys- ja raittiustyö olivat hänelle läheisiä joko työpaikastaan Alkossa huolimatta tai johtuen. Tässä kopio Laaksonen aloitteesta 3.10.1967

Lähte n:o 17 Ev:n pöytäkirjaan 3.10.1967
 Vainuuta Kalle Vuorisen

Naantalın kaupunginvaltuustolle

Aloite: Työväenopiston perustaminen

Esitän kunnioittaen, että Naantalın kaupunginhallitus ryhtyisi viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin työväenopiston perustamiseksi Naantaliin.

Lisääntyvä vapaa-aika antaa nykyään entistä enemmän mahdollisuuksia sekä aikuisten että koulunkäyntinsä päättäneen nuorison itseopiskelulle.

Opiskelun mahdollistamiseksi Naantalissa on kirjastolautakunnan toimesta viime vuosina järjestetty kielikursseja, mutta muunlaiseen aikuisopetukseen ei kaupunki ole osallistunut. Kielikurssien järjestäminen nykyisessä muodossaan ei kaupungin kannalta ole riittävä toimenpide eikä taloudellisesti edullisintakaan opetustoimintaa, koska siihen saatava valtionapu on noin 33%, kun taas työväenopistomenoihin saatava avustus on 70 %.

Työväenopiston perustamiselle olisi tällä hetkellä mahdollisuuksia myös toimitilojen puolesta, koska opisto ratkaisisi edullisesti ja tehokkaasti talvikuukausiksi matkailutoiminnasta vapautuvan Kalevanniemen käytön.

Naantalissa, 3 p:nä lokakuuta 1967

Viljo Laaksonen
 Viljo Laaksonen

Aloitteet eivät kovinkaan usein toteudu. Se johtuu järjestelmästä. Tämä toteutui ja Työväenopisto päätettiin perustaa Naantaliin 10.5.1968 oheisella päätöksellä:

Pöytäkirja Naantalin kaupunginvaltuuston kokouksesta toukokuun 10 päivältä 1968.

Kokouksessa olivat saapuvilla kaikki 23 valtuutettua. Lisäksi oli läsnä kaupunginjohtaja Kalkas. Puhetta johti valtuuston puheenjohtaja Rönholm, ja pöytäkirjan kirjoitti kaupunginsihteeri Vuorinen.

Kokous, joka oli kutsuttu kokoon kuluvaan toukokuun 2 ja 7 päivinä kaupungin ilmoitustaululla julkaistuilla kuulutuksilla sekä valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille samoina päivinä toimitetulla kirjallisilla kokouskuulutuksen sisältävillä tiedoksiannoilla, todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tämän kokouksen pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin valtuutetut Rainetsalo ja Toivola. Pöytäkirjan tarkistustilaisuus ilmoitettiin pidettäväksi kaupunginkansliassa 14.5.1968 kello 16.15.

Liitteet:

- 1-2) Kokouskuulutukset 2. ja 7.5.1968.
- 3-4) Esityslista ja sen täydennysliite.
- 5) Nimenhuutolista.

Esiteltiin esityslistan 1. asia:

Työväenopiston perustamista koskevan anomuksen tekeminen opetusministeriölle, opiston työohjelman ja ohjesäännön hyväksyminen sekä johtokunnan valitseminen.

Kaupunginhallitus (220 §/16.4.1968) oli ehdottanut valtuustolle työväenopiston perustamista koskevan anomuksen tekemistä opetusministeriölle, opiston työohjelman ja ohjesäännön hyväksymistä sekä johtokunnan valitsemista.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti tehdä opetusministeriölle anomuksen työväenopiston perustamisesta sekä hyväksyä ehdotukset työväenopiston työohjelmaksi ja ohjesäännöksi.

Tämän jälkeen otettiin käsiteltäväksi työväenopiston johtokunnan valitseminen.

Valtuutettu Salmikivi ehdotti johtokuntaan valittaviksi Tais-to Virtasen ja Reino Penttisen, valtuutettu Mäkinen Maija-Liisa

Kauhasen, Arto Lahden ja Riitta Harismaan sekä valtuutettu Rainetsalo Anja Turusen.

Valtuutettu Tarkki kannatti Salmikiven, valtuutetut Toivola ja Luikkio Mäkisen sekä valtuutettu Faananen Rainetsalon ehdotusta.

Valtuutettu Airinen katsoi, että johtokunnan jäsenen paikoista kaksi olisi ollut jätettävä Rymättylän ja Merimaskun täytettäväksi. Valtuutettu Toivola yhtyi Airisen mielipiteeseen.

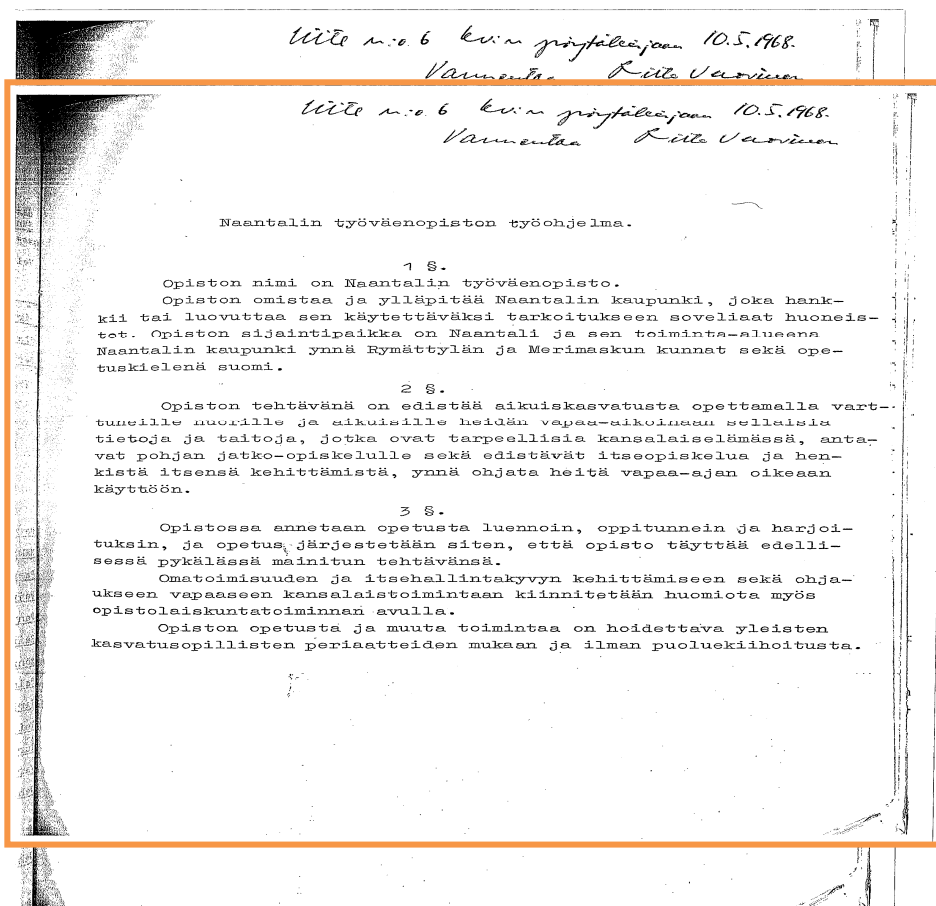
Kun valittavana oli nimetty määrä eli kuusi jäsentä, todettiin, että

kaupunginvaltuusto oli päättänyt valita työväenopiston johtokunnan jäseniksi kuluvan vuoden lopussa päättyväksi toimiajaksi Riitta Harismaan, Maija-Liisa Kauhasen, Arto Lahden, Reino Penttisen, Anja Turusen ja Taisto Virtasen.

Liitteet:

6-7) Ehdotukset työväenopiston työohjelmaksi ja ohjesäännöksi.

Liitteenä olleessa opiston työohjelmassa lyhyesti ja ytimekkäästi kerrottiin mitä tulemaan pitää.

Opetusministeriö hyväksyi ehdotuksen 6.9.1968 ja toiminta pääsi alkamaan vuoden 1969 alussa.

Kehitys tunneissa, rahoissa ja oppilaissa

Tunnit ja opiskelijat:

- 1970-luvun alussa opiston opetustuntimäärä oli 2 700 h ja opiskelijoita 800.
- 1980-luvulla vastaavat luvut olivat 3 100 h ja opiskelijoita 1 300.
- 1990-luvun alussa edelleen lisäystä, tunnit 4 400 h ja opiskelijat 1 700.
- 2000-luvun alussa kasvu jatkui, 6 500 ja opiskelijat 2 100.

Viimeiset tilastotiedot kalenterivuodelta 2008:

Toteutuneet tunnit	8 600	
Netto-opiskelijat	2 400	(opiskelijat kerran laskettuna)
Kurssilaiset	3 800	(useammalle kurssille osallistuvien määrä)

Käyttömenot:

v. 1990	1.384.772 mk	233.127 euroa
v. 2000	1.520.000 mk	255.892 euroa
v. 2009		466.219 euroa

(1970- ja 1980-luvun tietoja ei opistolla.)

Tuloskorttitiedot kertovat Naantalın opiston tilanteen verrattuna naapureihin

Tavoitteet	Paimio	Lieto	Parainen	Naantali	Kaarina	Raisio	Turku/ Arbis	Aurala
Asiakasmittarit								
kurssilaiset (brutto)	3413	4850	1788	4110	5641	5248		6584
€/kurssil./brutto	107,6	141,05	111,32	106,2	141,03	81,98		91,9
€/kurssil./netto/ilman vo	79,07	108,11	96,47	73,47	103,15	59,32		60,76
asiakastytyv. (1-5)	4,25							4,2
Prosessimittarit								
opetustunteja	7369	11473	3154	7817	12461	7336	24276	10461
€/opetustunti/brutto	48,83	45,07	54,69	55,83	63,85	58,65	99	57,85
matkakustannukset	15156	15079	7584	11290	18448	11991		5096
opetustunti/netto	36,63	45,7	54,69	38,63	46,69	42,43		38,24
Henkilöstömittarit								
henkilöstö (päätoim.)	3,5	5	0	2,5	3,5	1,5		6,5
henkilöstö (tuntiopettajat)	64	90	44	87	95	89		124
työtyytyväisyys (1-5)	3,83							
Talousmittarit (1000€)								
kurssimaksutulot	67 825	159792	26543	134 901	161798	110095		155438
muut tulot	29 445				51919	8831		49677
valtionosuudet (57 %)	216 332	366614	101 879	278 521	501 304	272606		357969
Tulot/sis.VO:n	313 602	526406	128 422	413 422	715 021	391532		563084

Menot	367 234	684128	199 035	436 426	795 577	430258	2408141	605189
Netto	53 632	157722	70 613	23 004	80 556	38726		42105
Asukasmäärä	12971	17000	14461	17 700	22 700	36 000		175354
Hallinto- ja tilakust.		83678	43% 6236	48 456				

Taulukko kertoo, että opistotoiminta on *halpaa huvia*, jos näin uskaltaa sanoa, kaupungin kannalta. Opisto on käyttänyt pääosin valmiita tiloja. Kalevaniemen koulurakennus ja siihen liittyvät muut tilat ovat opiston toimesta olleet ahkerassa käytössä.

Opiston historia ja tulokset ovat vahva osoitus opiston suuresta merkityksestä ja hyödyllisyydestä.

Ei nimi miestä eikä mies nimeä...

Henkilökohtaisesti pidin tarpeettomana Työväenopisto-nimen muuttamista. ”*Ei nimi miestä pahenna*” ja luulenpa, että muutospäätöstä ei ehkä viime presidentinvaalien jälkeen enää olisi tehty edes Naantalissa. Mutta kuten sanoin ei ”*nimi miestä pahenna ellei mies itse*”. Siitä ei siis ole pienintäkään merkkiä.

Taantuma- ja lama-aika >>>>: Työttömien ja eläkeläisten opisto

Leikkauslistat ja palvelujen karsinta sekä lama on Suomessa yhdistetty. Aika usein väitetään, että vain pakolliset perushyvinvointipalvelut kuuluvat kunnan varsinaisiin tehtäviin. Muu kaikki on turhaa.

Jos pää on tyhjä ja sydän autio, onko vatsalla enää väliä? Tässä nokkeluudessa on tietenkin se virhe, että kyllähän ihminen tarvitsee kaikkia kolmea yhtä paljon: leipää, lämpöä ja laulua. Jos yksikin puuttuu, elämä kulkee pahasti ontuen. kirjoitti runoilija-kansanedustaja Tommy Taberman.

Siis tarvitsemme kaikkina aikoina kaikissa olosuhteissa tasapainoisia elämän eväitä. On lyhytnäköistä ja kokonaistuottavuuden kannalta järjetöntä unohtaa ihmisen kokonaisuus. Päinvastoin tätä väärää kamreerijattelua tulee vastustaa ensisijaisesti taloudellisin perustein ja vasta sen jälkeen tulevat muut arvot, jotka tosin voivat olla taloudellisia arvoja tärkeämpiä ihmisen elämän kannalta.

Maailman talousahdingon julman sattuman sormen pysähtyminen yksittäisen työntekijän kohdalle on väärin ja kohtuutonta. Lukiessamme synkkiä talousennusteita tulisi meidän ymmärtää yhteisvastuumme. Yhteisöllisyyden hengessä yhteisön siis kaupungin on ryhdyttävä ennakolta lieventämään syntyviä inhimillisiä kärsimyksiä ja vahinkoja.

Meillä pohjoismaisessa mallissa on sosiaalipoliittinen turvaverkko. Mm:ssa **Jorma Ollila** piti tätä markkinatalouden mallia parhaana läntisen talousjärjestelmämme pelastusvaihtoehtona. Tuon sosiaalisen turvaveron lisäksi tarvitaan myös ihmisenä jaksamisen edellytysten turvaamista. Tarvitaan toivoa ja sitä voidaan saada, jos pystymme olemaan tukena ja apuna Voisin ajatella, että kansalaisopistotoiminta voisi ottaa askeleen ”työttömänopiston” suuntaan ja miettiä keinoja saada turvaverkkoon pudonneille tai putoamassa oleville elämän sisältöä ja virikkeitä, jotka voivat palvella myös uusien mahdollisuuksien löytymistä. Työväenopiston palveluseteli ja ohjelma kaikille työvoimatoimiston asiakkaille käteen, olisi yksinkertainen keino toteuttaa ideaa.

Työväenopisto puolestaan voisi ohjelmia suunnitellessa ottaa huomioon tämän nopeasti kasvavan joukon tarpeet.

2 §.

Opiston tehtävänä on edistää aikuiskasvatusta opettamalla varttuneille nuorille ja aikuisille heidän vapaa-aikoinaan sellaisia tietoja ja taitoja, jotka ovat tarpeellisia kansalaiselämässä, antavat pohjan jatko-opiskelulle sekä edistävät itseopiskelua ja henkistä itsensä kehittämistä, ynnä ohjata heitä vapaa-ajan oikeaan käyttöön.

3 §.

Opistossa annetaan opetusta luennoin, oppitunnein ja harjoituksin, ja opetus järjestetään siten, että opisto täyttää edellisessä pykälässä mainitun tehtävänsä.

Omatoimisuuden ja itsehallintakyvyn kehittämiseen sekä ohjaukseen vapaaseen kansalaistoimintaan kiinnitetään huomiota myös opistolaiskuntatoiminnan avulla.

Opiston opetusta ja muuta toimintaa on hoidettava yleisten kasvatustieteellisten periaatteiden mukaan ja ilman puoluekiihoitusta.

40 vuoden takaiset varttuneet nuoret ovat jäämässä tai jo jääneet tänään eläkkeellä. Heidän kohdallaan on kyse elämän laadusta, jonka ylläpitäminen on sekin yhteiskunnalle hyvä business.

Yhteiskunnan peruskoulutus on hyvällä tasolla. Ylpeilemme sillä - syystä. Oman aikamme muutosvauhti on nopeaa ja suunta arvaamaton. Se vaatii joustavaa ja nopeaa reagointia. se tarkoittaa, että mikään toiminta ei ole valmis sellaisenaan eli mukautumista tarvitaan jatkuvasti, kuten kehityksestä tiedämme.

Työväen- ja kansallisopistojen kirkas idea on kuitenkin edelleen hyvä johtotähti. Sen elinvoimaisuudesta kannattaa huolehtia niin taloudellisin kuin inhimillisin perustein. Naantalien kaupungin puolesta kiitän Naantalien opistoa, johdossa olleita luottamushenkilöitä erityisesti rehtoreita ja henkilökuntaa ja opiston käyttäjä-asiakkaita menneistä vuosikymmenistä ja toivotan menestystä tulevassa toiminnassanne.

Mikko Rönholm 29.3.2009

